

Bazı Tohumlar Rü

Neredeyse hepimiz elimize bir karahindiba alıp üflemişizdir. Çevremizde uçuşan tüycükleri izlemek oldukça keyiflidir. Hem bu keyifli olay karahindibanın da işine yarar. Nasıl mı? Gelin birlikte öğrenelim.

Çevremizde gördüğümüz pek çok bitkinin tohumu vardır. Tohumlar uygun koşullar sağlandığında yeni bir bitki oluşturabilen, bitkilerin çoğalmasını sağlayan tanelerdir. Tohumlu bitkilerin soyunun devam edebilmesi için tohumlarının çevreye dağılması gerekir. Ancak biliyoruz ki bitkiler bulundukları yerden başka bir yere gidemez. Tohumlarının farklı yerlere dağılabilmesi için de onlara yardım eden bazı etmenlere ihtiyaç duyarlar.

Rüzgârı Çok Sever!

Yetiştirmek istediğimiz bitkilerin tohumlarını toprağa ekebiliriz. Bazen bir kuş, yediği meyvenin içindeki tohumu dışkıyla başka bir yere taşıyabilir. Bitkiden düşen tohumlar yağmur suları ile sürüklenip bitkiden daha uzağa taşınabilir. Bazen de tohumlar rüzgârın etkisiyle havada süzülerek uçabilir.

Rüzgârla dağılan tohumlar çok küçük ve hafiftir. Kimi zaman kendi başlarına kimi zaman da bitkinin meyveleriyle birlikte uçarak dağılırlar. Uçan meyvelerin tohum taşıyan kısımları zamanla açılır ve içlerindeki tohum toprağa karışır. Bu meyveler de hafiftir ve rüzgârdan yararlanabilecek özel şekillere sahiptir. Nasıl göründüklerini daha iyi anlamak için birkaç örneği inceleyelim.

Meyve

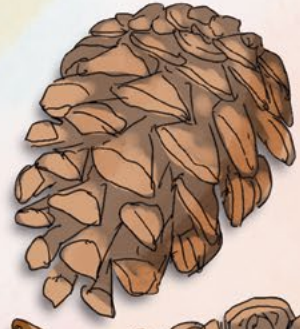
Karahindiba akla ilk gelebilecek örneklerden biri. Karahindibanın minik tohumlarını taşıyan meyveleri, paraşüt gibi havada süzülmesini sağlayan uzantılara sahiptir. Meyveler çok hafiftir ve küçük bir esintiyle bitkiden kolayca kopup havada süzülmeye başlar.

Seninle birlikte uçabilmek için paraşüt aldım.

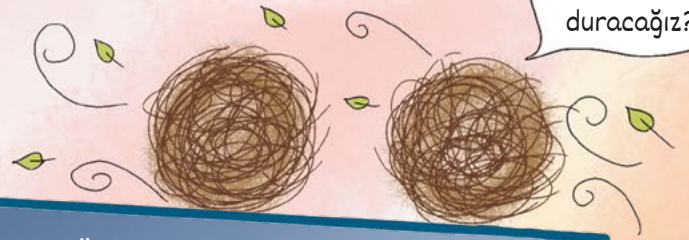
İlkbahar aylarında sıklıkla havada uçtuğunu gördüğünüz tüycükler kavak ağacına ait. Kavak ağacının meyvesi açıldığında içinden pamuksu yapılar çıkar. Aralarındaysa bir sürü tohum bulunur. Rüzgârın etkisiyle bu pamuksu yapı dağılır ve tüycükler tohumlarla birlikte uçmaya başlar.

Çam ağaçlarının meyvesi yoktur ancak kozalakları vardır. Kozalakların dışındaki pullar, tohumları saklar. Kozalağın iç tarafında tohum pulları, bu pulların uçlarındaysa tohumlar yer alır. Tohumların dağılma zamanı geldiğinde kozalak açılır ve tohum pulları rüzgârın yardımıyla çevreye dağılır.

Akçaağaç meyveleri kuruyup koptuğunda helikopter kanadı gibi dönerek havada hareket eder. Kanada benzeyen bu pulsu meyveler rüzgârla çevreye saçılır. Meyvelerin ucunda bulunan tohumlar da böylece dağılmış olur.

Başım döndü,
ne zaman
duracağız?

Rüzgârı seven ancak uçmayan örnekler de var. Üstelik onların sadece meyve ya da tohumları hareket etmiyor! Bozkır ya da çöl gibi kurak ortamlarda yetişen bazı dikenli çalılar, köklerinden ayrılıp rüzgârla birlikte yerde yuvarlanarak hareket eder. Bu yuvarlanma sırasında çevreye tohumlarını saçarlar.

Rüzgârın etkisiyle yuvarlanarak hareket eden bitkiyi izlemek için karekodu akıllı cihazınıza okutabilirsiniz.